

Asia: VN/6432/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

1 Hallituksen esityksen yleiset perustelut

Yleiset kommentit ehdotuksista

-

Nykytilan arviointiin liittyvät kommentit

-

2 Hallituksen esityksen vaikutukset

Taloudelliset ja muut vaikutukset toiminnanharjoittajiin

-

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

-

Ympäristövaikutukset

-

Yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Onko esitysluonnoksessa jäänyt joitakin olennaisia vaikutuksia huomioimatta? Jos on, mitä?

-

Kommentit pykäläehdotuksiin ja niiden perusteluihin

Yleiset kommentit

-

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain soveltamisala

-

2 § Lain suhde muuhun lainsäädäntöön

-

2 a § Velvollisuus osoittaa kestävyys

-

2 b § Oikeus kestävyden osoittamiseen

-

3 § Viranomaiset ja niiden tehtävät

-

4 § Määritelmät

-

2 luku Kestävyyskriteerit

5 § Kestävyyskriteerien soveltaminen

-

5 a § Jätteet ja tähteet

-

6 § Kasvihuonekaasupäästövähennys

-

6 a § Muut biomassapolttoaineista tuotettua sähköä koskevat vaatimukset

-

7 § Biologinen monimuotoisuus

-

8 § Maankäytön muutos

-

9 § Turvemaiden kuivattaminen

-

10 § Metsäbiomassaa koskevat kriteerit

-

10 a § Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset

-

3 luku Kestävyysskriteerien täyttymisen osoittaminen

12 § Toiminnanharjoittajan kestävyysjärjestelmää koskevat vaatimukset

-

16 § Hyväksymispäätöksen voimassaolon päättyminen

-

19 § Hyväksymispäätöksen siirto

-

22 § Toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuus

-

23 § Kestävyystodistukset

-

24 § Vapaaehtoiset järjestelmät

-

25 § Tietojen säilyttäminen valvontaa varten

-

5 luku Valvonta

31 § Kestävyysskriteeriselvitys

-

32 § Tiedonsaantioikeus

-

34 § Energiaviraston tarkastusoikeus

-

36 § Virka-apu

-

6 luku Erinäiset säännökset

39 § Muutoksenhaku

-

7 luku Voimaantulo

43 § Kestävyysskriteeriselvityksen toimittaminen

-

Siirtymäsäännös

-

Toimeenpano ja seuranta

Yleiset huomiot ja kommentit

-

Muut kommentit

Kommentit

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta. MTK kiittää mahdollisuudesta lausua Uusiutuvan energian direktiivin mukaisten kestävyysskriteerien kansallisesta toimeenpanosta.

Hallituksen esityksen 2§ todetaan seuraavasti:

”Tätä lakia sovelletaan myös biopolttoaineisiin, bionesteisiin ja biomassapolttoaineisiin, joiden käyttöä tai tuotantoa koskevaan investointihankkeeseen on valtionavustuslain (688/2001) tai muun lain nojalla myönnetty valtionavustusta.”

sekä edelleen: ”... ja tuen saajan velvollisuudesta selvittää tuen myöntäjälle, miten kestävyysskriteerien täytyminen on osoitettu.”

Hallituksen esityksen 2a§ todetaan velvollisuudesta osoittaa kestävyys seuraavasti:

”Mikäli toiminnanharjoittajalla ei ole 2 §:n nojalla velvollisuutta osoittaa biomassapolttoaineiden kestävyttä, on sen osoitettava, että biomassapolttoaineet täyttävät tässä laissa säädetyt kestävyyskriteerit, jos se käyttää niitä sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavassa laitoksessa, jonka kokonaislämpöteho on vähintään:

- 1) 20 megawattia kiinteiden biomassapolttoaineiden tapauksessa; ja
- 2) 2 megawattia kaasumaisten biomassapolttoaineiden tapauksessa.”

MTK:n näkemyksen mukaan 2§ muotoilu ei voi johtaa lopputulokseen, että tuottaessaan puuta tai metsäbiomassaa, joka on saanut esimerkiksi kestävän metsätalouden rahoituslain mukaista tukea puun kasvatukseen tai maataloustukea maatalousbiomassan kasvatukseen tai tuotantoon, katsottaisiin sen perusteella velvolliseksi osoittamaan kestävyys, vaikka kyseisillä valtionavustuksilla ei ole lainkaan tekemistä Uusiutuvan energian direktiivin soveltamisalan kanssa. MTK:n näkemyksen mukaan Uusiutuvan energian direktiivin johtoajatus on rajata hallinnollista taakkaa laitosten kokoluokan perusteella ja siten soveltamisalaa ja velvollisuutta osoittaa kestävyys tulee tarkastella ensisijaisesti suhteessa 2 a §:ssä määriteltyyn laitoksen kokoluokkaan.

Hallituksen esityksen 4§ määritelmissä todetaan:

”13) toiminnanharjoittajalla oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan, luovuttaa kulutukseen tai käyttää raaka-ainetta, biopolttoainetta, bionestettä, biomassapolttoainetta tai niitä sisältäviä polttoaineita tai tosiasiallisesti määrää toiminnasta ja johon lakia sovelletaan 2, 2 a tai b §:n nojalla;”

MTK:n näkemyksen mukaan toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan kaikissa tapauksissa laitosta, joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta ja joka tuottaa, valmistaa, hankkii, tuo maahan tai luovuttaa kulutukseen energiaa biopolttoaineena, bionesteenä tai biomassapolttoaineena. Kyseisiin energiatuotteisiin raaka-ainetta tuottavaa alkutuottajaa ei voida pitää tässä laissa määriteltynä toiminnanharjoittajana, jota koskisi velvollisuus osoittaa kestävyys. Em. huomioiden alkutuottajan normaaliin, Uusiutuvan energian direktiivin soveltamisalan ulkopuoliseen, toimintaan saamia valtion tukia ei voida myöskään katsoa tässä laissa tarkoitetuiksi muun lain nojalla myönnettyiksi valtion avustuksiksi.

MTK huomauttaa, että jollei määritelmiä ja soveltamisalaa saada määriteltyä MTK:n esittämien rajausten mukaisesti, muodostuu raaka-aineiden tuotantoketjujen hallinnollinen taakka käytännössä mahdottomaksi hallita niin metsä- kuin erityisesti maatalousbiomassojenkin osalta ja vieläpä riippumatta siitä mihin käyttötarkoitukseen biomassoja on alun perin ollut ajatus tuottaa. Alkutuottajan olisi mahdotonta tietää mihin kestävyden näyttötaakka tai kestävyden todentajien toimivalta rajautuisi vai rajautuisiko se mihinkään? Tämä ei täyttäisi lainsäädännöltä perustuslaissa vaadittua tarkkarajaisuuden vaatimusta. Tämä ei ole voinut olla myöskään hallituksen esityksen laatijan tarkoitus, koska kestävyysvaatimukset ja niiden hallinta mm. kasvihuonekaasupäästöjä ja ainetasehallinnan osalta koskevat energiantuotantoa ja tosiasiallisesti toiminnasta määräävää raaka-aineen vastaanottavaa laitosta tai sen määräysvallassa olevaa tuotantoketjua. Rajausten tulkitseminen toisin kuin MTK esittää vesittäisi täysin myös direktiivissä määritellyn tavoitteen rajata hallinnollista taakkaa laitosten kokoluokan perusteella.

Hallituksen esityksen 5a§ Maaperän seuranta- ja hallintasuunnitelmista:

MTK huomauttaa, että direktiivin englanninkielisessä versiossa veloitetaan, että toiminnanharjoittajalla tai viranomaisella on oltava ”monitoring or management plan” ja direktiivin

suomennoksessa edellytetään joko ” seuranta- tai hallintasuunnitelmat”. Esitysluonnoksessa sen sijaan edellytetään molemmat ”seuranta- ja hallintasuunnitelmat maan laatuun ja maaperän hiileen kohdistuviin vaikutuksiin puuttumiseksi. Luonnoksen perusteluosassa myös käytetään sanaa ”tai”. Esityksessä teksti tulisi korjata direktiivin mukaiseksi.

MTK:n näkemyksen mukaan seuranta- tai hallintasuunnitelma tulee ymmärtää toiminnanohjausjärjestelmänä, joka varmistaa, että maataloustähteiden ja/tai jätteiden käytön vaikutukset maan laatuun tai maaperän hiileen ovat selvillä ja toiminnanharjoittaja ymmärtää, minkälaisia vaikutuksia mahdollisesti tehdyllä hankinnalla maahan on. Puuttuminen taas puolestaan tarkoittaa puuttumista ainoastaan toiminnanharjoittajan omaan toimintaan, eikä anna toiminnanharjoittajalle oikeuksia tai velvollisuuksia kolmannen osapuolen harjoittamaan käytännön maatalouden toimintaan puuttumiseksi. Tämä reaali maailman tosiasia tulisi selventää lain perusteluosassa, jotta se ohjaisi myös viranomaisen toimintaa.

Hallituksen esityksen 23§ on olennainen erityisesti pykälän toisen momentin osalta, mikä mahdollistaa ennen kestävyysjärjestelmän hyväksymistä tai muutoshakemuksen hyväksymistä toiminnanharjoittajan seurantajärjestelmässä mukana olevien luotettavasti hankittujen erien katsomisen kestäviksi. Tämä on ensiarvoisen tärkeää lain ensimmäisten 1-2 vuoden aikana, jolloin kestävyysjärjestelmät hyväksytään.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK ry

Anssi Kainulainen